

Sygn. akt V CNP 7/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi T. D.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w L. z dnia 18 czerwca 2015 r.

w sprawie z powództwa T. D.

przeciwko Powiatowi L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 września 2016 r.,

**1) stwierdza niezgodność z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w L. z dnia 18 czerwca 2015 r.;**

**2) zasądza od Powiatu L. na rzecz T. D. kwotę 1100 (jeden
tysiąc sto) zł tytułem kosztów postępowania wywołanego
wniesieniem skargi.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 r. oddalił powództwo T. D. przeciwko Powiatowi L. o zapłatę kwoty 10 000 zł z odsetkami tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwanego opłat za wydanie dwudziestu kart pojazdu w związku z rejestracją sprowadzonych z zagranicy samochodów osobowych. Ustalił, że powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprowadził do Polski z innych krajów Unii Europejskiej dwadzieścia używanych samochodów i dokonał ich pierwszej rejestracji na terenie Polski w Starostwie Powiatowym w L. Samochody, od których przy rejestracji uiszczone zostały przedmiotowe opłaty za wydanie kart pojazdu na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 130), zostały zarejestrowane przed dniem 16 kwietnia 2006 r., tj. między 13 lipca 2004 r. a 6 marca 2006 r. Pozwy w sprawach o zwrot tych opłat, przekazane następnie do łącznego prowadzenia pod sygn. akt .../14, wniesione zostały do Sądu Rejonowego w L. w dniach 15 maja 2014 r. i 10 czerwca 2014 r.

W motywach prawnych rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, że § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie opłat za kartę pojazdu, jako niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908 ze zm.) i z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r., U 6/04, OTK-A 2006/1/3), nie mógł stanowić podstawy do pobrania od powoda opłaty za wydanie kart pojazdów w kwocie przekraczającej 75 zł, stanowiącej ponad tę wysokość świadczenie nienależne, którego zwrotu powód mógłby dochodzić na podstawie art. 405 w zw. z art. 410 § 2 k.c. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia z 2003 r. jest nadto sprzeczny z art. 90 zd. 1 TWE, co nakazuje odmowę jego stosowania w odniesieniu do pełnej wysokości pobieranej na jego podstawie opłaty za kartę pojazdu w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu przywiezionego z innego państwa członkowskiego w sytuacji, gdy opłata taka nie jest pobierana w Polsce w związku z nabyciem używanego pojazdu, jeżeli jest on już tam zarejestrowany (postanowienie

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 grudnia 2007 r., C-134/07, Dz.U. UE C 64, poz. 15).

Sąd Rejonowy oddalił powództwo uwzględniając zarzut przedawnienia roszczenia, którym bronił się pozwany, przyjął bowiem, że dochodzone przez powoda roszczenie jest ściśle związane z jego działalnością gospodarczą. Wnoszenie spornych opłat służyło realizacji zadań związanych z przedmiotem działalności powoda umożliwiając mu uczestniczenie w obrocie gospodarczym przez sprzedaż sprowadzanych i już zarejestrowanych samochodów.

Pogląd ten podzielił Sąd Okręgowy w L., który zaskarżonym obecnie wyrokiem oddalił apelację powoda opartą na zarzucie naruszenia art. 118 k.c. Uzasadniając wyrok wskazał dodatkowo, że skoro opłaty za kartę pojazdu były wliczane w koszty prowadzonej działalności, to niewątpliwie miało to wpływ na wysokość uzyskiwanych z niej dochodów i wysokość należnego od niej podatku a tym samym ich uiszczanie pozostawało w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą. W konsekwencji z działalnością tą należy wiązać również roszczenie o zwrot nienależnie pobranej opłaty, a w tym stanie rzeczy roszczenie powoda podlegało tryletniemu przedawnieniu przewidzianemu w art. 118 k.c., którego termin liczony od spełnienia świadczenia upłynął jeszcze w 2009 r.

Powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego przytaczając jako jej podstawę naruszenie art. 118 k.c. polegające na przyjęciu, że roszczenie przedsiębiorcy o zwrot nienależnie pobranej opłaty z tytułu wydania karty pojazdu jest roszczeniem związanym z prowadzeniem, działalnością gospodarczą, przy pominięciu stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 67/11 i w konsekwencji uznanie, że roszczenie powoda jest przedawnione.

Wnosił o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego wyroku z tym przepisem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ukształtowanej w judykaturze i doktrynie interpretacji pojęcia „orzeczenia niezgodnego z prawem” opartej na rozważeniu znaczenia i istoty władzy sądowniczej, tj. orzekania w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny,

zależny tylko od ustaw, zapewniający swobodę w ocenie prawa i faktów stanowiących podstawę sporu przyjmuje się, że orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (zob. w szczególności wyrok SN z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, nie publ.).

Na tym tle zatem ocenić należy, czy zaskarżony wyrok oddalający apelację powoda wydany został - jak podnosi skarżący - w następstwie szczególnie rażąco błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 118 k.c.

Pojęcie „roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej”, o którym jest mowa w art. 118 k.c., nie zostało zdefiniowane ustawowo, poddane zostało natomiast szerokiemu omówieniu i analizie jego znaczenia w orzecznictwie. Zgodnie z poglądami prezentowanymi w judykaturze Sądu Najwyższego czynnościami związanymi z działalnością gospodarczą są czynności podejmowane w celu realizacji zadań mieszczących się w przedmiocie działalności w sposób bezpośredni lub pośredni, jeżeli pomiędzy przedmiotem działalności a czynnościami prowadzącymi do powstania roszczenia zachodzi normalny funkcjonalny związek (zob. uchwała SN z dnia 22 lipca 2005 r., III CZP 45/05, OSNC 2005, nr 4, poz. 66, wyrok SN z dnia 30 września 2007 r., IV CSK 356/06, nie publ.). Sam przymiot działania w charakterze przedsiębiorcy nie przesądza jednak o tym, że każde roszczenie tego podmiotu jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Na tym tle rozróżnia się czynności związane z działalnością gospodarczą i czynności związane jedynie z prowadzeniem przedsiębiorstwa, nie pozostające w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, nie polegające na uczestnictwie w obrocie gospodarczym, nie prowadzące do wytwarzania dóbr majątkowych (zob. m.in. wyroki SN z dnia 1 października 1988 r., I CKN 558/98, nie publ., z dnia 3 października 2008 r., I CSK 155/08, nie publ.). Czynności podejmowane przez przedsiębiorcę wchodzą w zakres jego działalności gospodarczej, gdy pozostają w normalnym związku z tą działalnością, w szczególności

podejmowane są w celu realizacji zadań związanych z przedmiotem jego działalności (uchwała SN z dnia 11 czerwca 1992 r., III CZP 64/92, OSNCP 1992, nr 12, poz. 225).

Oparte na tej jedynie płaszczyźnie rozważania dotyczące kwalifikacji roszczenia powoda jako związanego z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą z pominięciem jednak, administracyjnego charakteru obowiązku uiszczenia przedmiotowych opłat, który powstawał w toku indywidualnej sprawy administracyjnej o rejestrację pojazdu (zob. uchwała składu siedmiu sędziów NSA z dnia 4 lutego 2008 r., I OPS 3/07, ONSA i WSA 2008, nr 2, poz. 21) doprowadziły Sąd Okręgowy do oczywiście błędnych wniosków. Przyjęta przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 118 k.c. jest niewątpliwie sprzeczna z utrwalonym w judykaturze, jednolitym poglądem, zgodnie z którym roszczenie przedsiębiorcy o zwrot nienależnie pobranej opłaty z tytułu wydania karty pojazdu, uiszczonej w związku z rejestracją pojazdu sprowadzonego w ramach działalności gospodarczej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej nie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c. (zob. uchwała SN z dnia 25 listopada 2011 r., III CZP 67/11, OSNC 2012, nr 6, poz. 69). Obowiązek uiszczenia opłaty za wydanie karty pojazdu na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. nie pozostaje w jakimkolwiek związku ze statusem podmiotu występującego o wydanie karty pojazdu jako prowadzącego działalność gospodarczą. Roszczenie powoda wywodzi się z łączącej strony relacji publicznoprawnej, a więc nie wynika ze stosunku prawnego, który powstał w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Dochodzona przez powoda kwota stanowi nienależnie pobraną przez podmiot publiczny należność podatkową, a jej uiszczenie nie nastąpiło w wyniku czynności cywilnoprawnej, której podstawa odpadła. W sprawie nie miał więc zastosowania art. 118 k.c. określający trzyletni termin przedawnienia. Niezwiązane z działalnością gospodarczą roszczenie powoda o zwrot nienależnego świadczenia ulegało przedawnieniu w ogólnym 10 letnim terminie określonym w art. 118 k.c., który w okolicznościach sprawy nie upłynął do jej wytoczenia.

Z tych względów na podstawie art. 424¹¹ § 2 k.p.c., a w zakresie kosztów postępowania na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

jw

eb